19. 9. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Převod obchodního podílu v s.r.o.

V praxi poměrně často nastávají případy, kdy se některý ze společníků nechce již nadále účastnit dalšího podnikání ve společnosti s ručením omezeným. Jedním ze způsobů, jak ukončit svou účast ve společnosti, je převod obchodního podílu. Převodem obchodního podílu zaniká účast společníka ve společnosti, sama společnost však nezaniká, existuje dále, dojde pouze ke změně v osobách společníků.

Obchodní podíl lze obecně převést **jak na jiného společníka, tak na třetí osobu**. Zákon tuto problematiku upravuje pouze rámcově s tím, že poskytuje další možnosti k tomu, aby byl převod obchodního podílu upraven ve společenské smlouvě odlišně nebo detailněji, než je uvedeno v zákoně.

Prvním krokem by tedy měla být **kontrola společenské smlouvy** kvůli možným zpřísňujícím nebo odlišným pravidlům pro převod obchodního podílu. Pokud **převod obchodního podílu na společníka** společenská smlouva žádným způsobem neupravuje, uplatní se ustanovení obchodního zákoníku uvádějící, že převod obchodního podílu možný je, ale pouze se souhlasem valné hromady. Společenská smlouva může převod podílu na jiného společníka zcela omezit nebo stanovit bližší podmínky, za kterých převod lze nebo nelze realizovat – např. omezit převod v případě, kdy by společník nabytím podílu získal ve společnosti majoritní podíl apod.

V případě **převodu obchodního podílu na osobu mimo společnost** je třeba zjistit, zda-li tuto variantu společenská smlouva vůbec připouští. Pokud ne, obchodní podíl převést nelze, neboť obchodní zákoník ve svém § 115 odst. 2 výslovně stanovuje povinnost mít možnost převodu obchodního podílu na třetí osobu zakotvenu ve společenské smlouvě. Toto však logicky neplatí, má-li společnost jen jediného společníka – v tomto případě lze obchodní podíl převést volně na třetí osobu vždy. Společenská smlouva může pro převod stanovit nejrůznější kritéria podobně jako za situace, kdy je obchodní podíl převáděn na jiného společníka – podmínit převod souhlasem valné hromady, dalších orgánů společnosti nebo ostatních společníků; stanovit přesná kritéria, která musí nabyvatel splňovat; vyloučit osoby, na které obchodní podíl převést nelze apod. Nabyvatel obchodního podílu by si měl být vědom toho, že pokud původní společník zcela nesplatil svůj vklad, přechází jeho uhrazovací povinnost na jeho osobu – mezi převodcem a nabyvatelem vzniká ručitelský vztah.

Samotná realizace převodu obchodního podílu se uskutečňuje **smlouvou o převodu obchodního podílu**, která musí mít písemnou formu a nabyvatel obchodního podílu, který není společníkem, v ní (nebo na samostatné listině) prohlásí, že přistupuje ke společenské smlouvě, případně stanovám, společnosti. Toto jsou jediné požadavky, které pro tento smluvní typ stručně stanoví ve svém § 115 odst. 3 obchodní zákoník. Výše úplaty zákonem regulována není a je zcela věcí dohody mezi účastníky převodu; možný je také převod bezplatný. V této souvislosti z důvodu určitosti právního úkonu judikatura stanovila, že podstatnou náležitostí smlouvy o převodu obchodního podílu musí být také údaj o tom, zda dochází k úplatnému nebo bezplatnému převodu a v případě, že je převod úplatný, musí být stanovena jeho výše. Nedodržení této náležitosti zakládá neplatnost smlouvy. Co se týče samotného souhlasu valné hromady s převodem obchodního podílu, je-li vyžadován, je v rámci právní jistoty vhodné, aby byl vysloven ještě před tím, než dojde k uzavření smlouvy o převodu; možné však je i poskytnutí souhlasu dodatečně po samotném uzavření smlouvy. Smlouva o převodu obchodního podílu nabývá účinnosti dnem, kdy je doručena společnosti. Spíše k úvaze je otázka, proč účinnost

převodu nenastává okamžikem zápisu změny do seznamu společníků, který je upraven v § 118 obchodního zákoníku.

Z praktického pohledu se často řeší otázka, zda a jakým způsobem má být uvedena **cena za převáděný obchodní podíl**, protože smlouva o převodu obchodního podílu se po uložení do sbírky listin stává veřejně dostupnou, a to dokonce i přes Internet. Vzhledem k tomu, že jednotlivé rejstříkové soudy mají k této problematice diferencovaný přístup, je vhodné se v případě zájmu dotázat na příslušný rejstříkový soud s otázkou důvěrnosti informace o výši ceny za převod obchodního podílu. Na základě takové informace lze poté buď určit cenu v příloze, která je součástí neveřejného spisu obchodního rejstříku a zároveň není založena do sbírky listin (což může obdobně platit např. na odkaz na cenu uvedenou v jiné smlouvě), nebo je údaj o ceně ve sbírce listin odstraněn.

V praxi se často zapomíná na **souhlas druhého manžela** při převodu obchodního podílu, který spadá do společného jmění manželů. Vzhledem k tomu, že na počátku devadesátých let se málokterý z manželů zabýval otázku společného jmění v souvislosti s podnikáním, resp. často zapomněl vypořádat své obchodní záležitosti v rámci rozvodového řízení, není vyloučeno, že převod jeho podílu bude značně komplikován souběžným řešením opominutých manželských záležitostí.

Co se týče obchodních záležitostí, standardem bývá vytvoření **seznamu prohlášení a záruk**, které se vztahují k převáděnému obchodnímu podílu. Standardem bývá, že kupující požaduje prohlášení o tom, že obchodní podíl není zatížen právními vadami, zástavním právem apod. Prohlášení vztahující se ke společnosti jsou obvykle daňového charakteru potvrzující, že společnost vždy a řádně platila daně a ostatní správní poplatky, pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, nebo se vztahují k majetku společnosti, kdy se zaručuje existence a stav nemovitého a movitého majetku, platnost důležitých obchodních smluv a neexistence sporů s podstatným dopadem na společnost.

Sofistikovaný prodávající si může nechat provést **finanční a právní prověrku** společnosti ještě před převodem obchodního podílu, aby věděl, která prohlášení může kupujícímu vydat, nebo ke kterým je třeba případně připojit vysvětlující dodatky. Provedení prověrky může stejně tak požadovat kupující, avšak prodávající by ji měl mít pevně pod svojí kontrolou, aby nemohlo případně dojít k úniku citlivých informací nebo k prozrazení obchodního tajemství.

Mgr. Ivan Rámeš, advokátní koncipient
HAVEL & HOLÁSEK s.r.o., advokátní kancelář

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Prodej rodinné firmy: Co má být skutečně součástí transakce?
- Podíl před vznikem společnosti: k přípustnosti jeho převodu
- Byznys a paragrafy, díl 46.: Pravidlo podnikatelského úsudku: Jak rozhodovat bez zbytečného strachu z osobní odpovědnosti
- Bytová družstva

- Limity rozkazu k vyklizení: Skutečně pomůže rozhýbat trh s nájemním bydlením?
- Jak najít kupce pro svou firmu přes M&A poradce: na co si dát pozor ve smlouvě se zprostředkovatelem
- Nábor zaměstnanců přes agentury a M&A transakce: kde končí ochrana investice a začíná kartel
- Nové pojetí úvěruschopnosti spotřebitele?